

Guía Docente				
Datos Identificativos				2015/16
Asignatura (*)	Terapia Ocupacional para a Autonomía Persoal na Infancia e na Adolescencia	Código	653G01207	
Titulación				
Descriptorios				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	9
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Ciencias da SaúdeFisioterapiaMedicina			
Coordinación	Viana Moldes, Ines	Correo electrónico	ines.viana@udc.es	
Profesorado	Canosa Domínguez, Nereida María Pousada Garcia, Thais Rivas Quarneti, Natalia Yanaina Viana Moldes, Ines	Correo electrónico	nereida.canosa@udc.es thais.pousada.garcia@udc.es natalia.rivas.quarneti@udc.es ines.viana@udc.es	
Web				
Descrición xeral	<p>Esta materia ten como obxectivo achegar ao alumno/a ao proceso de intervención de Terapia Ocupacional, no neno e no adolescente, proporcionando para iso os principios teóricos e filosóficos que sosteñen e fundamentan a práctica profesional do terapeuta ocupacional neste ámbito.</p> <p>Descritor:</p> <p>Fundamentos da promoción da autonomía persoal e valoración da dependencia nas actividades da vida diaria con e sen adaptacións e/ou produtos de apoio. Análise da ocupación en Terapia Ocupacional e a súa utilización terapéutica.</p> <p>Terapia Ocupacional para a integración do neno e do adolescente. Aplicación da actividade ocupacional.</p>			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Promover a autonomía persoal e valorar a dependencia do usuario nas áreas de desempeño ocupacional (Actividades da Vida Diaria, Actividades Instrumentais da Vida Diaria, Traballo Educación, Ocio e Tempo libre e participación social), baseándose nos seus diferentes contextos (físico, cultural, social, persoal, virtual, espiritual). En definitiva, coñecementos e capacidade para aplicar a teoría e a práctica de Terapia Ocupacional.	A9 A10	B3 B9	C8
Manter e mellorar a calidade de vida dos usuarios	A15 A20 A24	B9	C7
Desenvolver coñecemento e capacidade para aplicar as ocupacións terapéuticamente e coñecemento e capacidade para aplicar as Actividades da Vida Diaria terapéuticamente en todas as áreas de desempeño ocupacional.	A1 A3 A6 A9 A11 A13 A14 A23	B19 B24	C4
Capacidade para identificar e anticipar situacións de risco en infantes e adolescentes con posibilidade de presentar disfunción ocupacional debido ás condicións contextuais.	A20 A29	B3 B9	C7

Intervir en infantes e adolescentes coas patoloxías incidentes nesa etapa vital que ocasionan unha mingua do seu desempeño ocupacional e, polo tanto, da autonomía persoal..	A7 A8 A17 A18 A19 A29	B3 B9 B24	C7
Adquirir destrezas na implementación do programa terapéutico personalizado (segundo o usuario, en función da súa historia persoal, da patoloxía que presenta e do período evolutivo desta). E adquirir a capacidade de establecer unha relación terapéutica apropiada aos diferentes momentos do ciclo vital da persoa.	A10 A16	B4 B9 B36	C7

Contidos	
Temas	Subtemas
Tema 1.- Marco conceptual: Contextualización e razoamento introdutorio desde Terapia Ocupacional ó ciclo vital (Tema transversal do nivel intermedio do Título. Impartido pola Profa. Inés Viana Moldes)	1.1 Análise das necesidades de saúde e benestar 1.2 Análise das principais ocupacións no adulto 1.3 Análise dos recursos comunitarios 1.4 Análise dos medios de comunicación e valores
Tema 2.- Calidade de vida (Tema transversal do nivel intermedio do Título. Impartido pola Profa. Adriana Ávila Álvarez)	2.1 Aproximación desde Terapia Ocupacional 2.2 Historia de vida
Tema 3.- Autores de referencia en Terapia Ocupacional: Infancia e Adolescencia	3.1 Comprensión do desenvolvemento teórico 3.2 Análisis y reflexión de los contextos históricos y socioculturales
Tema 4.-Rede de servizos: recursos existentes (ou por desenvolver) para a infancia e a adolescencia	4.1 Características e enfoques dos diferentes dispositivos 4.2 Lexislación que afecta ó servizo e á súa práctica 4.3 Habilidades, funcións e rol do terapeuta ocupacional 4.4 Relación co equipo interdisciplinar 4.5 Perfil dos usuarios

<p>Tema 5.- Proceso de Terapia Ocupacional na infancia e adolescencia: Autonomía persoal e Participación Social (Tema transversal do nivel intermedio do título. Impartido pola *Prof. Nereida Canosa Domínguez e **Prof. Thais Pousada García)</p>	<p>5.1 Derivación 5.2 Screening e valoración inicial 5.3 Modelos de Práctica de Terapia Ocupacional aplicados ao eido da infancia e adolescencia: Modelo Canadiense do Desempeño Ocupacional, Modelo de Ocupación Humana, Modelo Kawa, Modelo de adaptación a través da ocupación, Modelo Cognitivo Perceptual. Marco de Traballo para a Práctica de Terapia Ocupacional: Dominio e Proceso; Integración sensorial* 5.4 Avaliación ocupacional: usuarios, institucións e poboacións 5.5 Avaliación dos contornos significativos: domicilio centro de formación, centro laboral, centro de ocio e tempo libre y demais recursos comunitarios 5.6 Planificación de metas e obxectivos coa persoa e coordinación co equipo interdisciplinar 5.7 Intervención desde Terapia Ocupacional. Consenso co usuario/familia/profesionais, tendo en consideración os contornos significativos, as características e as prioridades do usuario, así como as patoloxías de maior incidencia que poden causar disfunción ocupacional (parálise cerebral; parálise braquial obstétrica; síndrome principais; discapacidades sensoriais; trastornos do desenvolvemento; trastornos alimentares; trastornos da conducta; trastornos do estado de ánimo; trastornos da ansiedade; drogodependencias) 5.8 Os produtos de apoio: factores ambientais que actúan como facilitadores/barreiras de participación en ocupacións da infancia e adolescencia** 5.9 Asesoría de terapia ocupacional cos infantes e adolescentes: demais profesionais, familiares, amigos e outros. 5.10 Planificación da alta, seguimento e derivación</p>
<p>Tema 6.- Deseño, xestión, planificación e avaliación da Calidade do servizo de Terapia Ocupacional: Infancia e Adolescencia</p>	<p>6.1 Dirección de recursos, estudos de custo, administración e coidado dos servizos e equipamentos nos eidos sanitarios e comunitarios (domiciliario, formativo, laboral, entre outros) 6.2 Actualización permanente do profesional</p>

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A7 A9 A13 A14 A15 A19 A20 A29 B24 B3 C4 C7	30	10	40
Prácticas de laboratorio	A6 A7 A8 A9 A10 A11 A13 A14 A15 A16 A17 A18 A19 A20 A23 A24 A29 B3 B4 B9 B24 C7	50	30	80
Estudo de casos	A1 A3 A7 A8 A9 A10 A13 A14 A15 A17 A18 A19 A20 A23 A24 A29 B3 B4 B9 B19 B24 B36 C4	24	26	50

Saídas de campo	A6 A10 A11 A14 A15 A16 A17 A18 A19 A23 A24 A29 B3 B4 B9 C4 C7 C8	2	15	17
Lecturas	A7 A8 A13 A14 A19 A20 A29 B3 B24 C4 C7 C8	0	16	16
Proba mixta	A6 A7 A8 A13 A15 A20 A24 A29 B3 B24 C8	2	15	17
Atención personalizada		5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	<p>Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.</p> <p>A clase maxistral é tamén coñecida como ?conferencia?, ?método expositivo? ou ?lección maxistral?. Esta última modalidade sóse reservar a un tipo especial de lección impartida por un profesor en ocasións especiais, cun contido que supón unha elaboración orixinal e baseada no uso case exclusivo da palabra como vía de transmisión da información á audiencia.</p> <p>Permite adquirir as competencias específicas reverenciadas nesta materia.</p>
Prácticas de laboratorio	<p>Metodoloxía que permite que os estudantes aprendan efectivamente a través da realización de actividades de carácter práctico, tales como demostracións, exercicios, experimentos e investigacións.</p> <p>Permite adquirir as competencias específicas reverenciadas nesta materia.</p>
Estudo de casos	<p>Metodoloxía onde o suxeito se enfrenta ante a descrición dunha situación específica que suscita un problema que ten que ser comprendido, valorado e resolto por un grupo de persoas, a través dun proceso de discusión. O alumno sitúase ante un problema concreto (caso), que lle describe unha situación real da vida profesional, e debe ser capaz de analizar unha serie de feitos, referentes a un campo particular do coñecemento ou da acción, para chegar a unha decisión razoada a través dun proceso de discusión en pequenos grupos de traballo.</p> <p>Permite adquirir as competencias específicas reverenciadas nesta materia.</p>
Saídas de campo	<p>Actividades desenvolvidas nun contexto externo ao contorno académico universitario (empresas, institucións, organismos, monumentos, etc.) relacionadas co ámbito de estudo da materia. Estas actividades céntranse no desenvolvemento de capacidades relacionadas coa observación directa e sistemática, a recollida de información, o desenvolvemento de produtos (bosquexos, deseños, etc.), etc.</p> <p>Permite adquirir as competencias específicas reverenciadas nesta materia.</p>
Lecturas	<p>Son un conxunto de textos e documentación escrita que se recolleron e editaron como fonte para aprofundar nos contidos traballados.</p>
Proba mixta	<p>Proba que integra preguntas tipo de probas de ensaio e preguntas tipo de probas obxectivas.</p> <p>En canto a preguntas de ensaio, recolle preguntas abertas de desenvolvemento. Ademais, en canto a preguntas obxectivas, pode combinar preguntas de resposta múltiple, de ordenación, de resposta breve, de discriminación, de completar e/ou de asociación.</p> <p>Permite adquirir as competencias específicas reverenciadas nesta materia.</p>

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	A atención personalizada farase, globalmente, mediante tutorías personalizadas directas e virtuais, individuais e grupais.
Estudo de casos	O docente responsable da materia estará dispoñible no despacho do centro segundo o horario de tutoría, establecido ó inicio da materia.
Saídas de campo	

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	A7 A9 A13 A14 A15 A19 A20 A29 B24 B3 C4 C7	A asistencia será obrigatoria e valorarase a capacidade da/o alumna/o para integrar os conceptos teóricos impartidos na clase así como a demostración da adquisición das competencias da materia.	5
Prácticas de laboratorio	A6 A7 A8 A9 A10 A11 A13 A14 A15 A16 A17 A18 A19 A20 A23 A24 A29 B3 B4 B9 B24 C7	Valorarase 1) actitude e participación: Actitude colaborativa (implicación co grupo, coas tarefas e co desenvolvemento xeral do laboratorio); participación: (interacción empática, proactiva, analítica e constructiva); Respecto (aos participantes do grupo, docentes e normas de funcionamento do laboratorio); Responsabilidade (consigo mesma/o e/ou co grupo, tanto na preparación dos traballos realizados durante o laboratorio como no proceso de ensinanza-aprendizaxe). Asemesmo, valorarase 2) a memoria do laboratorio: cumprir as instrucións, a presentación (coidado, ortografía, linguaxe) e a reflexión (elaboración, integración e crítica de todos os contidos do laboratorio).	20
Estudo de casos	A1 A3 A7 A8 A9 A10 A13 A14 A15 A17 A18 A19 A20 A23 A24 A29 B3 B4 B9 B19 B24 B36 C4	Nesta metodoloxía valorarase tanto o proceso de traballo como o resultado e a súa presentación (oral e/ou escrita). Polo tanto, terase en consideración a evolución do estudantado durante o traballo, a xestión da información e interrogantes xurdidos, o traballo en grupo (nos casos que corresponda) así como a integración das competencias da materia e a reflexión sobre todo o proceso de traballo. No referente ao contido valorarase que o caso sexa coherente co proceso de Terapia Ocupacional nun contexto concreto, articulando as especificidades da/s persoa/s, grupo/poboación, as súas ocupacións e contextos, é dicir, mantendo o foco no desempeño ocupacional. Para iso, terase en conta a aplicación coherente dos modelos da práctica de Terapia Ocupacional: Modelo Canadiense do Desempeño Ocupacional, Modelo de Ocupación Humana, Modelo Kawa, Modelo Persona Entorno Ocupación, Modelo da adaptación a través da Ocupación, Modelo Australiano de Terapia Ocupacional, Modelo del Déficit Cognitivo, Modelo de habilidades adaptativas ou o Modelo da saúde a través das actividades, entre outros. Finalmente na presentación (oral e/ou escrita) valorarase a argumentación, reflexión e defensa do traballo realizado así como a capacidade de expresión escrita (erros gramaticais e ortográficos valoraranse negativamente) e/ou oral (comunicación verbal e non verbal acorde ao foro).	30
Saídas de campo	A6 A10 A11 A14 A15 A16 A17 A18 A19 A23 A24 A29 B3 B4 B9 C4 C7 C8	Valorarase a capacidade de análise do ámbito e a descrición escrita realizada polo alumno (avaliando de forma negativa os erros gramaticais e ortográficos), así como a aplicación dos coñecementos teórico-prácticos e a capacidade de síntese.	15
Proba mixta	A6 A7 A8 A13 A15 A20 A24 A29 B3 B24 C8	Valorarase, ademais dos coñecementos adquiridos, a capacidade de expresión escrita do alumno (avaliando de forma negativa os erros gramaticais e ortográficos), e a integración de conceptos.	25

Lecturas	A7 A8 A13 A14 A19 A20 A29 B3 B24 C4 C7 C8	Valorarase os coñecementos adquiridos referentes ao contido da materia, as habilidades e destrezas para a práctica da Terapia ocupacional neste campo de acción. Así mesmo será avaliada a actitude crítica, capacidade de razoamento e de argumentación.	5
----------	---	---	---

Observacións avaliación

O sistema de cualificacións

expresarase mediante cualificación numérica acordo co establecido no art. 5 do Real Decreto 1125/2003 de 5 de setembro (BOE 18 de setembro), polo que se establece o sistema europeo de créditos e o sistema de cualificacións nas titulacións universitarias de carácter oficial e validez en todo o territorio nacional
Sistema de cualificacións: 0-4.9=Suspense 5-6.9=Aprobado 7-8.9=Notable 9-10=Sobresaliente 9-10 Matrícula de Honor (Graciable).

Se considerará como "no presentado" (NP) aquel estudante que, estando matriculado en una materia, no concurriera a las distintas actividades de evaluación que se establezcan para el curso académico.

En ausencia de regulación específica para cada titulación, se considerará que deberá ser calificado como "no presentado": a) cuando no completara el proceso de evaluación continua, en las condiciones que figuren en la guía docente, o b) cuando no si presente a la prueba del período oficial de evaluación. La consideración de NP no consume convocatoria en el número total de convocatorias que el estudiante tiene por materia.

Con carácter general, la evaluación de las materias será continua a lo largo del curso, sin perjuicio del indicado en las memorias de verificación de la titulación. La calificación final será consecuencia de los resultados globales obtenidos en todas las actividades de evaluación. Como norma general se incluirá una actividad de evaluación para realizar en las fechas establecidas en el calendario académico oficial. Esta actividad también podrá establecerse como prueba global de evaluación de los resultados de aprendizaje o, en su caso, formar parte del proceso de evaluación continua. Las guías docentes deberán establecer la ponderación de las distintas actividades de evaluación y, en su caso, de la prueba global, en el marco que el centro pudiera establecer.

Si valorará la puntualidad y la asistencia obligatoria a todas las horas presenciales de las metodologías establecidas en la materia.

Para aprobar la materia, el

alumno debe participar activamente en las metodologías propuestas, entregar todos los trabajos y tener superadas cada una de las metodologías que conforman la asignatura. Además, será necesario tener una calificación mínima de 1.25 (sobre 2.5) puntos en la prueba mixta, y sólo se tendrán en cuenta para la calificación final las notas de las otras metodologías, si el/la alumna/la consigue dicha puntuación en la prueba mixta. En caso contrario, la nota de la convocatoria corresponderá a la nota obtenida en la prueba mixta. Las notas obtenidas en el resto de metodologías serán tenidas en cuenta para su calificación en la segunda oportunidad (julio), en el caso de tenerlas aprobada y superada la prueba mixta.

Fontes de información

Bibliografía básica

- Polonio, Castellanos, Viana (2008). Terapia Ocupacional en la Infancia. Madrid; Buenos Aires. Ed. Médica Panamericana

- Parham y Fazio (2008). Play in Occupational Therapy for children.. St. Louis, Missouri: Elsevier.

Clark, F. A., Parham, D., Carlson, M. E., Frank, G., Jackson, J., Pierce, D., ? Zemke, R. (1991). Occupational science: academic innovation in the service of occupational therapy?s future. The American Journal of Occupational Therapy: Official Publication of the American Occupational Therapy Association , 45 (4), 300-310. Duncan, E. A. S. (Ed.). (2012). Foundations for practice in occupational therapy (5. a ed.). Edinburgh: Elsevier. Fisher, A. G. (2013). Occupation-centred, occupation-based, occupation-focused: same, same or different? Scandinavian Journal of Occupational Therapy , 20 (3), 162-173. <http://doi.org/10.3109/11038128.2012.754492>lwama, M. K., & Algado, S. S. (2008). El modelo Kawa (Rio). Revista electrónica de terapia ocupacional Galicia, TOG , (8), 7-. Kielhofner, G. (2006). Fundamentos conceptuales de la terapia ocupacional . Ed. Médica Panamericana. Larson, E., Wood, W., & Clark, F. (2005). Ciencia Ocupacionalesarrollo de la ciencia y la práctica de la ocupación a través de una disciplina académica [Occupational Science: science and professional development through an academic discipline]. En Willard & Spackman, terapia ocupacional (10 a ed, pp. 15-26). Buenos Aires ; Madrid: Médica Panamericana. Molineux, M., & Whiteford, G. (2012). Occupational science: genesis, evolution and future contribution. En E. A. S. Duncan (Ed.), Foundations for practice in occupational therapy (5. a ed.). Edinburgh: Elsevier. Polatajko, H. J., & Mandich, A. (2004). Enabling occupation in children: the cognitive orientation to daily occupational performance (CO-OP) approach . Ottawa: Canadian Association of Occupational Therapists. Rodger, S. (Ed.). (2010). Occupation-centred practice with children: a practical guide for occupational therapists . Oxford: Wiley-Blackwell. Rodger, S., & Ziviani, J. (Eds.). (2006). Occupational therapy with children: understanding children?s occupations and enabling participation . Oxford, UK ; Malden, MA: Blackwell Pub.American Occupational Therapy Association. Occupational Therapy practice framework: Domian and process. Am J Occu Ther, 2008;62:625-683.Ayres AJ. La integración sensorial y el niño. México : Trillas; 1998.Barker S. Occupational therapy models for intervention with children and families. Thorofare: Slack;2007Baum, C. (eds.) Occupational therapy overcoming human performance deficits. Thorafore, N.J.: SLACK. pp.664-688Blesedell Crepeau E, Cohn E.S., Boyt Schell, BA. Willard & Spackman, Terapia ocupacional. Buenos Aires : Médica Panamericana, 2011Bobath-Kong "Transtornos cerebromotores en el niño. Buenos Aires. Medica-Panamericana 1982Case-Smith J; Clifford O?Brien J. Occupational therapy for children. Maryland Heights : Elsevier; 2010.Christiansen, Ch., Baum, C. Occupational therapy : overcoming human performance. Thorofare : Slack.Dunbar SB. Occupational therapy models for intervention with children and families. Thorofare: Slack; 2007.Finnie NR. Atención en el hogar del niño con parálisis cerebral. México : La Prensa Médica Mexicana, 1987.Frías Sánchez, C. Guía para estimular el desarrollo infantil de los 45 días al primer año. México, D.F. : Trillas; 2005.Freidberg RB. Práctica clínica de terapia cognitiva con niños y adolescentes conceptos esenciales. Barcelona: Paidós; 2005.Galanter y Jensen. DSM-IV. Salud mental en niños y adolescentes. Estudio de casos y guía terapéutica.. Madrid: Médica Panamericana; 2011.Grieve, J. Neuropsicología para terapeutas ocupacionales. Buenos Aires: Panamericana; 1999.Le Metayer M. Reeduación cerebromotriz del niño pequeño educación terapéutica. Barcelona: Masson; 1994Máximo N. y otros. 2006. Manual de actividades didácticas: terapia ocupacional en afecciones de origen pediátrico y neurológico. Madrid: Dykinson.Reilly M. Play as exploratory learning: studies of curiosity behavior. Beverly Hills : Sage Mark, 1974Shelley. M. Terapia ocupacional en pediatría: proceso de evaluación. Madrid: Médica Panamericana; 2006.Shonkoff JP; Meisels SJ. Handbook of early childhood intervention. Cambridge : Cambridge University Press, 2000

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

1.- Para axudar a conseguir un contorno inmediato sostible e cumprir co obxectivo estratéxico 9 do " I Plan de Sostibilidade Medio-ambiental Green Campus FCS", os traballos documentais que se realicen nesta materia:

a.- Na súa maioría se solicitarán en formato virtual e soporte informático.

b.- De realizarse en papel:

- Non se empregarán plásticos.
- Realizaranse impresións a dobre cara.
- Empregarase papel reciclado.
- Evitarase a impresión de borradores.

2.- O profesor responsable resérvase a posibilidade de realizar algún cambio na avaliación ou outros aspectos que serán notificados aos estudantes coa suficiente antelación.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías